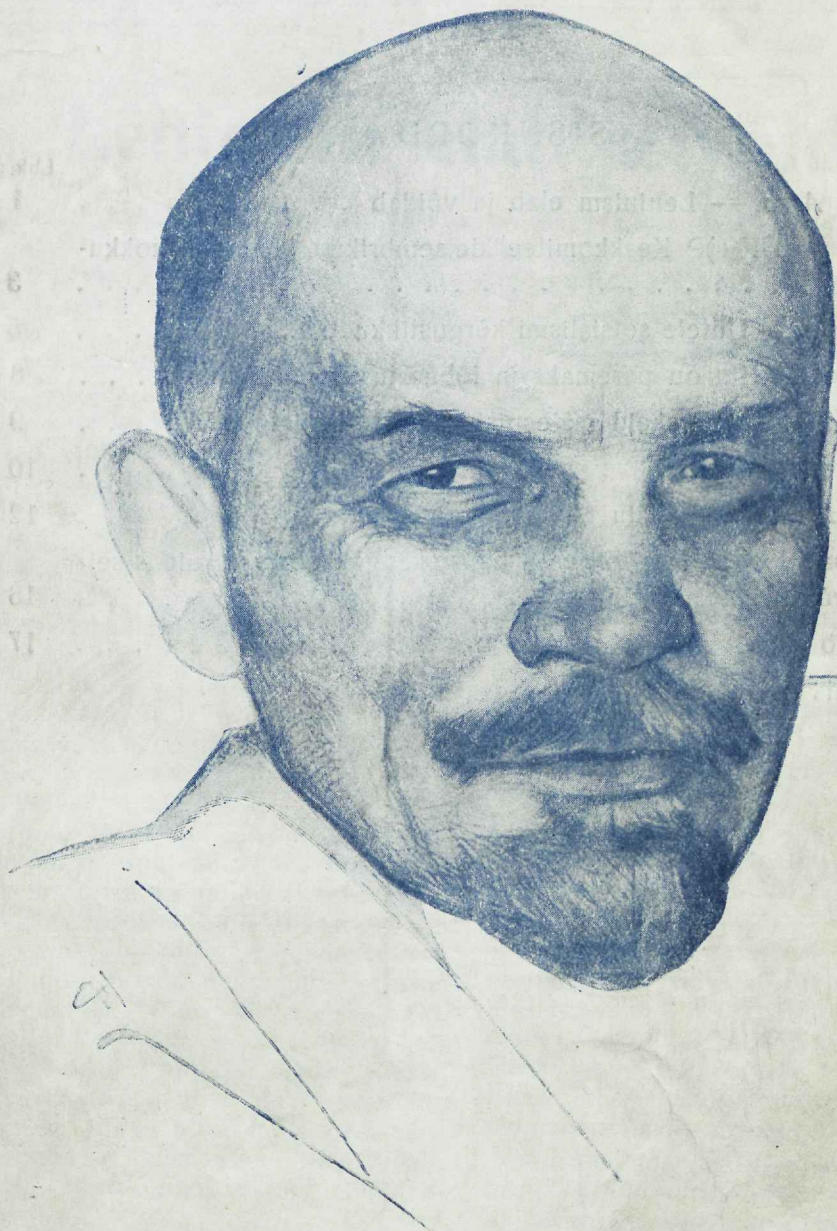

7. 2

NAISTÖÖLINE

JA

NAISKOLHOOSNIK

№ 1 (80)
JAANUAR
1 9 3 6

SISUKORD

	Lhk.
1. <i>Selma Arro.</i> — Leninism elab ja võidab	1
2. <i>O. M.</i> — ÜK(e)P Keskkomitee detsembrikuu pleenumi kokkuvõtted	3
3. <i>A. Ossip.</i> — Uutele sotsialismi kõrgustikkudele	5
4. <i>A. Susi.</i> — Elu on paremaks ja lõbusamaks muutunud	8
5. <i>T. Kadak.</i> — Värskeid mälestusi valgest Eestist	9
6. <i>S. Leevi.</i> — Kartsa	10
7. <i>Tiiu Hiimägi.</i> — Tiiu tähtis ülesanne	12
8. <i>Arst-pedaloog A. Pissareva.</i> — Lapse kangekaelsus ja kuidas sellega võidelda	16
9. Käsitöö	17

Kaanel: **Lenin V. I.**

N° 1

(80)

NAISTÖÖLINE JA NAISKOLHOOSNIK

JAANUAR

1936

Leninism elab ja võidab

Kaksteistkümmend aastat tagasi, 21. jaanuaril 1924 a. suri Lenin, kogu maailma töölisklassi suur juht, revolutsiooni suurvaim, kelle nimi ei kustu aastasadu ega tuhandeid.

Lenin jatkas seda hiigla tööd, mida tegid Marx ja Engels töörahva vabastamiseks. Marxi ja Engelsi õpetuse labastasid ja vassisid II Internatsionaali oportunistid. Need vassingud kõrvaldasid Lenin ja arendasid seda õpetust edasi imperialismi ja proletaarsete revolutsioonide ajajärgul.

Lenin lõi ja kasvatas enamlike partei, uut tüüpi partei, kes sai III Kommunistliku Internatsionaali algiduks ja tema alusepanijaks.

Lenin viis meie partei 1917 aasta Oktoobris sotsialistlikus revolutsioonis võidule, koduõja lahingutes ja lagunenud majanduse jaluleseadmise aastatel kindlustas ta seda võitu.

Lenin pani aluse sotsialismi ülesehitusele meie maal ning näitas tee üleilmsele proletaarsele revolutsioonile. Lenin rajas ja kindlustas proletariaadi diktatuuri ja määras omas õpetuses geniaalselt ära selle tee, mida mööda nõukogude valitsus peab minema ja näitas kätte eesmärgid, mida vaja kätte võita, s. o. ehitada sotsialism, rõhuda armutult maha klassivaenlane, kaotada ühiskonna jagamine klassidesse, hävitada alus, mille peal sünnib ühe inimese kurnamine teise poolt, muuta kõik ühiskonna liikmed töötavateks liikmeteks.

Proletaarne revolutsioon tähendas sotsialismi ülesehitamist meie maal.

Lenini geniaalse plaani järgi asus meie partei selle hiiglaülesande teostamisele. Ja kui pakastel külmal ajal jaanuari päeval 1924 aastal meie ja kogu maailma töörahvast vapustas kurb teade Lenini — meie juhi, õpetaja ja isa surmast, siis asus tema tööd jatkama Lenini parem õpilane, kaas-

võitleja, kogu maailma töörahva juht Stalin. Leninismi lipp — Lenini päranduse teostamine on kindlates kätes.

Selle päranduse vääramatu teostamine kaheteistkümneme aasta vältel on toonud meid sotsialistliku külluse, võimsuse ja rõõmu elule. Siis neil valusatel leinapäevadel Lenini puusärgi juures andis Stalin kindla töötuse Lenini pärandus ellu viia.

Stalin töötas hoida kõrgel ja puhta parteilikkme suurt nime.

Võitluses sotsialismi eest partei proovis ja katsus läbi mitu korda oma liikmeid. Kõrgemale kui kunagi enne on tõusnud partei töörahva silmis. Suur au on olla enamlike partei liige ja see au saab osaks ainult kõige esirindlikumatele võitlejatele sotsialismi väerinnaal.

Stalin töötas hoida kui silmatera partei ühtsust. Ka see töötus on auga täidetud. Puruks löödud on kontrrevolutsioonilised sinovjevlast — trotskistid, likvideeritud on parempoolne kallak ja igasugused teised leninismi võltsijad.

See ei tähenda veel, et pole vaja valvel olla. Ei tohi valvelolekut nõrgestada, sest klassivaenlane, ta jäänused teevad, mis iganes võimalik, et hoopis anda seljatagant. Neil jätistel läks korda tappa seltsimeest Kirovit. Kuid nad ei suuda kunagi kõigutada meie partei raudset ühtsust.

Stalin töötas hoida ja kõvendada proletariaadi diktatuuri. Auga on täidetud ka see töötus. Ei ole praegu maailmas ega ole ennem olnud nii tugevat ja autoriteetset võimu, kui on meie nõukogude võim. Klasside likvideerimisega ja klassideta ühiskonna ülesehitamisega areneb edasi nõukogu demokraatia. Proletaariaadi diktatuuri tugevus — see on meie võimas tõustus ja hoogsalt kasvav põllumajandus.

Stalin töötas kindlustada kõige jõuga tööliste ja talurahva liitu. Auga on see

töotus täidetud. Töölise ja talurahva liit on kindlam kui kunagi enne. *Ta on kõigutamata*. Hakkab kaduma vahe küla ja linna vahel. Ei ole tööline enam see, mida oli ta enne ja jäädavalt kaob mineviku valda niinimetatud „talumats“. Stahanovlaste liikumine võtab maad mitte ainult linnas, vaid ka külas. Maal stahanovliku liikumise algatajaks olid naiskolhoosnikud, mis näitab veel kord, et sotsialismi ehitusse on tõmmatud kõige laiemad hulgad. Sotsialistlik linn kannab kolhoosilisse külla nõukogulise tehnika, kultuuri ja eluolu. Töölise ja talurahva liit on saanud uued, täielikumad ja järjekindlamad vormid.

Stalin töötas kindlustada ja laiendada meie vabariikide liitu. Kindlam kui kunagi enne on meil rahvaste sõprus. Endistes tsaari poolt kurnatud ja rõhutatud maadel õitseb tööstus ja tehnika, tõuseb kultuur ennenägematu kõrgusele.

Esimest korda meie riigis on naisterahvas vabanenud pimeduse ja arenematususe kütkest.

Meie suure vabariikide liidus võrsus iga rahvusest oma rahvuslik proletariaat, intelligents, kolhoosiline talurahvas. Määratusuur on armastus oma kodumaa vastu ja see armastus ühendab ning liidab meid ühte ukrainlasi, venelasi, baschkiire soomlasi, eestlasi — kogu meie rohket rahvaste peret — üheks suureks kindlaks ühtlaseks tugevaks enamlikuks perek.ks.

Stalin töötas kindlustada meie Punaväge ja Punast laevastikku.

Punaväe loomisel ja kindlustamisel oli Stalin Lenini esimeseks ja otsekoheseks kaaslaseks. Punavägi läi tagasi kõik kallaletungimised meie maale. Kuid uue sõja-interventsiooni hädaoht ähvardab meid tänapäev jällegi. Faschistlik Saksamaa ja Jaapani imperialism teritavad tapakirvest, valmistavad palavlikult ette kallaletungimist meie Liidule. Kauges Idas jätkub provokatsioon.

Enamlased on Stalini juhtivusel hüigla hoole ja energiaga kogu Liidu rahvaste toetusel ning kaasabil kindlustanud ja kindlustavad Punaväe võitluse võimet.

Meie Punavägi on suurepäraliselt tehnikaga varustatud. Pole kogu ilmas tugevamat sõjaväge, kui meie Punavägi. Ja kui vaenlane julgeb meile peale tungida, siis murrab ta oma kaela — meie Punavägi lööb ta puruks.

Stalin töötas kindlustada ja laiendada kogu maailma töörahva liitu — Kommunistlikku Internatsionaali.

Kukutades oma mõisnikud ja kapitalis-

tid, pani nõukogude maa töölisteklass aluse rahvusvahelisele proletaarsele revolutsioonile. Kogu ilma töörahvas jälgis ning jälgib meie võitlusi ja võitusi kõikidel väerindadel. Hüiglasuured võidud sotsialismi ehitusel meil, välismaail aga — ääretu viletsus töörahval, kriis ning faschistlik terror, see näitab teravalt kogu ilma rõhutatud ja kurnatud hulkadele kahe maailma — kahe süsteemi põhjatut erinevust, viib neid Kommunistliku Internatsionaali juhtivusel otustavale võitlusele proletariaadi võidu eest kogu maailmas.

Lenini juhatusel tegi nõukogu võim kohe peale Oktoobrirevolutsiooni naisterahva mehega ühevääriseks, kaotas ära seadused, mis naise õigusi piirasid. Kuid see ei olnud veel kõik.

Üheõiguslus seaduse järele ei ole veel üheõiguslus elus, ütles Lenin.

Selleks on vaja veel, et „naistöölisel ikka rohkem ja rohkem võtaksid osa ühiskondlike ettevõtete juhtimisest ja riigivalitsemisest.“ Üldtuntud on Lenini sõnad, et äga kõõgitüdruk peab oskama riiki juhtida.

Stalini juhatusel on enamline partei ja nõukogude võim ka seda Lenini tööd naisterahvaste täieliku vabastamise eest suure eduga jätkanud. Sm. Stalin kolhoosnikude-lööklaste I kongressil ütles, et naisterahvad kolhoosides on suur jõud. Hoida seda jõudu vaka all tähendaks kuritegu. Meie kohus on naisterahvaid kolhoosides esikohale lükata ja kasutada seda jõudu.

Stalini juhatusel võitlevad naislööklased tööstuses ja kolhooside põllul suure tööviljakuse eest.

Stalin oma kõnes naiskolhoosnikude-lööklaste vastuvõtmisel partei ja valitsuse juhtide juures ütles naiskolhoosnikude-lööklaste kohta: „Need on täiesti uued inimesed. Ainult vaba töö, ainult kolhoositöö võis sünnitada külas naisugusi töökangelasi.“

Seesuguseid naisi vanal ajal ei olnud, ega saanudki olla.“

Lenini töö on kindlates kätes. Meie maa on saanud sotsialistlikuks. See suur ülesanne, mida Lenin ülesseadis, on täidetud. „Meil pole üheski tööharus ei kapitaliste ega kapitalistikesi. Meie viime edukalt ellu teise viisaastaku põhimist poliitilist ülesannet — kapitalistlikkude elementide ja üldse klasside likvideerimist.“ (Molotov).

Sotsialismi võidukäik läheb jõudsate sammudega edasi. Need sotsialismi esimesed idud, mida Lenin nägi kommunistlikkudes laupäevikutel, on võrsunud Stalini juhtivusel ja hoolitsusel võimsaks staha-

novlikuks liikumiseks, mis valmistab ette tingimusi üleminekuks sotsialismilt kommunismile.

Sotsialismi idudelt kommunismi idudeni — see on see võidurikas enamlik tee, mida mööda on sammunud meie riigi — NSV Liidu — rohke rahvastepere nende

12 aasta vältel ilma Leninita Lenini näidatud teed, Stalini juhtivusel.

Helge ning rõõmus on juba meie tänapäev. Kuid veel helgem ja rõõmsam on meie lähem tulevik.

Leninism elab ja võidab!

Selma Arro.

ÜK(e)P Keskkomitee detsembrikuu pleenumi kokkuvõtted

Meie ääretu kodumaa, sotsialismi maa astus 1936 aastasse uue suure majandusliku ja kultuurse tõusu tähe all. 1935 a. suurimad saavutused avavad uue astme sotsialismi arenemises, meie kasvu tempode ja masstaapide hiigla tõusu astme.

ÜK(e)P Keskkomitee detsembrikuu pleenumi otsused teevad hiilgavad kokkuvõtted meie sotsialistliku rahvamajanduse saavutustele ja märgivad ära edasise võitluse programmi, sotsialistliku ehitusetöö kõrgema astme eest, märgivad tee võiduka sotsialismi organisaatori ja juhi Lenini-Stalini partei veel suuremaks kindlustamiseks.

Ainult enamlaste partei, keda juhib suur teoreetik ja organisaator Stalin, võis niisuguse lühikese ajavahemiku jooksul saavutada seesuguseid üleilmlis-ajaloolikke võite.

Kõige uuema tehnikaga varustatud sotsialistlik tööstus tõstis kogu rahvamajanduse tehnikalise baasi uuele kõrgemale astmele, mõjus revolutsioneerivalt sotsialistliku majanduse kõikidele harudele. Uus tehnika koos stahanovliku liikumisega avab ääretud väljavaated tööviljakuse tõstmise alal ja meie sotsialistliku kodumaa rikkuste kasvus.

Stahanovlik liikumine on uue tehnika omastamise täieliku vaimustuse väljendajaks, on selleks võtmeks, mis avab tee uuele võimsale tõusule.

Nõukogude Liidu rahvad on saavutanud tänapäeva võidud stahanovliku industrialiseerimise programmi täitmise läbi. Partei ja töölisteklassi suurimate pingutuste, karmi ja leppimatu võitluse teel kontrrevolutsioonilise trotskistlik-sinovjevliku blokiga, võitluses parempoolse kallakuga ja teiste enamlastele vaenulikkude vooludega loodi võimas sotsialistlik rasketööstus, mis oli kogu rahvamajanduse sotsialistliku rekonstrueerimise aluseks.

Sellest ajast, kui sm. Stalin ÜK(e)P XIV kongressil seadis üles meie maa in-

dustrialiseerimise suurepäralise programmi, on meie tööstus kasvanud enam kui 10-kordselt. Tööliste hulk on ainuüksi rasketööstuses kasvanud enam kui 8-kordselt, tööpalk on tõusnud 4,5 korda. Elektrienergia valmistamine on viimase 10 aasta jooksul kasvanud 17 korda, kivisöe toodang on kasvanud 5,4 korda, malmi toodang 7 korda, terase toodang 5,6 korda jne. Niisuguste imesaavutustega sai hakkama meie töölisteklass oma enamlaste partei juhtivusel. Meie partei pealiini seesugune võit tõi meid stahanovliku liikumise juurde. Selle võidu sügavam ajaloolik tähtsus on selge. Seltsimees Stalin hindas stahanovlikku liikumist kui protsessi, mis valmistab tingimusi sotsialismilt kommunismile üleminekuks.

ÜK(e)P Keskkomitee detsembrikuu pleenum märkis kommunistliku ühiskonna kõrgema faasi ülemineku strateegilise plaani konkreetse, operatiivse tegevuse programmi. Pleenum andis senise sotsialistliku ehitusetöö kogemustele sügava analüüsi ja märkis konkreetse tee kuidas „võib vastaspoolsuse alused vaimliku töö ja kehaliku töö vahel purustada, võib kindlustada seda kõrget tööviljakust ja seda tarbainete küllust, mis selleks vajalikud, et üleminekut sotsialismilt kommunismile algada“ (Stalin).

Seltsimeeste Ordshonikidse, Ljubimovi, Mikojani, Lobovi ja Kaganovitshi aruannetes on eredalt näidatud sotsialistliku ühiskonna suurimad saavutused, töötavate hulkade aimelise ja kultuurse taseme määratu kasv, mis kutsus esile uue, semiolemata liikumise, — stahanovliku liikumise. „Stahanovlik liikumine — see on määratu pöörde tulemus meie maal, mis harilikus ajaloo käigus oleks nõudnud sajad aastad, kuid meil sündis see 16 aasta jooksul“ (Kaganovitsh).

See on võimalik ainult proletariaadi diktatuuri maal, kus uuemad tehnika saavutu-

sed on pandud rahva teenistusse ja kus inimesed oskavad tehnikast välja pigistada maksimum viljakust, kus see viljakus ei lähe üksikute kapitalistide taskutesse, vaid kogu ühiskonna heaks.

Kapitalistlikus ilmas viib töoviljakuse tõus paratamatult töötaoleku kasvule ja töötasu langusele, kutsub esile suurima tööpuuduse ja töörahva hulkade vaesene-mise. Meil NSV Liidus sünnib vastuoksa, meil kasvab tööliste arv, kasvab töötasu ja tõuseb tarbeainete küllus, langevad hinnad, mis on reaalse töötasu kasvamine.

Stahanovlik liikumine avastab meil töös-tuses suured reservid, tõstab määratult töö-viljakust, kasvatab saaduste hulka, alandab saaduste omahinda, suurendab meie võimsust ja *kõvendab selkombel sotsialismi seisukohti kogu maailma ulatuses.*

Pleenum märgib ära, et mitte kõik ma-jandusmehed, insenerid ja tehnikud ei ole veel aru saanud Stalini näpumäidetest stah-anovliku liikumise hargestamise kohta. Selleks, et seda liikumist tõesti üle kogu maa hargestada, vaja määratult paremus-tada juhtivust nii tööstuses, põllumajandu-ses kui transpordis. Vaja igalpool süven-dada stahanovlikku liikumist, stahanov-likke töömeetodeid nii, et täielikult kind-lustada õiget tööjaotust, tehnoloogilise prot-sessi õiget väljatöötamist, töö spetsialiseeri-mist, masinate seisakute likvideerimist, teostada tööpalkade ümberkorraldust nor-mide läbivaatamise alusel.

Määratu tähtsus on ÜK(e)P pleenumi otsusel normide kohta. Tehnikalised väl-jatöötamise normid peavad olema vastavus-es meie eeslinna tehnika tasemega. Prae-gused normid, mis on arvestatud tööliste-le, kes nõrgalt valdab tehnikat, ei stimuleeri töoviljakuse tõstmist, ei loo võimalust ma-hajäänute järeletõmbamiseks, ei aita töös-tuse saaduste kiirele kasvule kaasa. Et mitte sattuda töoviljakuse tõstmise pidur-damise tõsiasja ette, tööpalka tõusu pidur-damise ette, vaja maksivad normid läbi vaadata nende mõninga tõstmise suunas. Pea-miseks põhimõtteks normide läbivaatamise juures peab olema see, et kindlustatud oleks töoviljakuse tõus, omahinna alanda-mine ja tööliste palga tõus.

Stahanovliku liikumise hargestamiseks on märgitud tegevuse programm. Partei-organisatsioonid peavad mundma konser-vatiivsete majandusmeeste ja inseneride vastupanu, kes veel seni vanade normide vangis viibivad. Vaja on kindlustada kom-munistide eestvedav osa stahanovlises liikumises, järjekindlalt juhtida seda liiku-

mist, paljastada bürokraatlikku-vormaalset juurdeminekut sellele suurele liikumisele, aidata neid majandusemehi, kes stahanov-lastele vastu tulevad ning halastamatult paljastada klassiliselt võõraid elemente, kes püüavad tõkestada, kahju teha stahanov-lastele — need on partei ja ametiühingute organisatsioonide ülesanded.

Pleenumil seisib veel partei dokumentide järelekontrollimise kokkuvõtete küsimus. Järelekontrollimine aitas suurel määral võita organisatsioonilist lodevust paljudes parteiorganisatsioonides, seada korda par-teiliiikmete arvestus ja paremini tundma õppida kommuniste. Partei puhastas en-mast võõrastest elementidest.

Revolutsiooniliku valveloleku puudumine, oportunistlik endaga rahulolemine mõne-des partei liidides lubas partei ja nõukogude valitsuse vastastel — trotskistidel, nühkidel, valgekaartlastel, kulakutel aferistidel tun-gida meie partei ridadesse ja teha oma lõh-ikumisetööd. Mida suuremad, mida helge-mad on sotsialismi edusaavutused, seda metsikumalt paneb vastu klassivaenlane oma surmaeelses heitluses.

Sm. Stalini algatusel viis meie partei läbi oma ridade puhastuse võõrastest ele-mentidest. ÜK(e)P Keskkomitee detsembri-kuu pleenum tegi oma resolutsioonis sm. Jeshovi aruande kohta kokkuvõtte par-teidokumentide järelekontrollimise taga-järgedest.

Nüüd seisab kõikide parteiorganisatioo-nide ees ülesanne — kinnitada parteitoku-mentide järelekontrollimise tulemusi ja tõsta parteiorganisatsioonide tööd veel kõrgemale astmele. Nende tulemuste kinni-tamise teel on üheks tähsamaiks sammuks parteipiletite ümbervahetamine, mis algab 1. veebruaril k. a.

Peale parteipiletite ümbervahetamise al-gab 1. juunist uute parteiliigete ja kandi-daatide vastuvõtmine. Siin peavad partei-organisatsioonid oskama oma tööd nii sea-da, et parteisse võetakse ainult tõelikke ees-rindlikke inimesi, kes revolutsioonile ääre-tult truud on, töölisteklassi, kolhoosnik-kude ja töötava haritlaskonna paremaid inimesi.

ÜK(e)P Keskkomitee detsembrikuu plee-numi otsused õhutavad veel enam meie ääretu kodumaa rahvaid võitlusele kul-tuurse ja õnneliku elu eest. Ajalugu avab meie ees piiratud arenemiseväljavaated. Meie võiduka enamlaste partei, meie targa juhi Stalini juhtivusel sammume kindlalt ja julgelt vastu uutele võitudele.

O. M.

Uutele sotsialismi kõrgustikkudele

10. kuni 17. jaanuarini välitas Nõukogude Liidu Kesktäidesaatekomitee VII kokkukutse teine istangjärk. Nõukogudemaa rahva paremad, väljavalitud inimesed kuulasid ära ja arutasid põhjalikult läbi möödunud aasta töö kokkuvõtteid ning käesoleva aasta ülesandeid. 180-miljonilise, rohkearvulise rahvustepere esindus kiitis heaks valitsuse välis- ning sisepoliitika ja praktilise tegevuse ja kinnitas üksmeelselt 1936 a. — stahanovliku aasta hiiglasuurte tööde plaani.

Ajaloolikult suured on võidud, mis meie saavutanud möödunud aastal. Rasketööstus, toiteainete- ja kergetööstus ning raudteetransport ületasid plaani, mis teise viisaastaku kolmandaks aastaks oli määratud. Rahvamajanduse suur kasv, riigi sotsialistliku rikkuse silmaganähtav ja käegakatsutav tõus oli ja on töörahvahulkade ainelise seisukorra hoogsa kasvu aluspõhi. Võrsuvad kaadrid, kes vallutanud tehnika. Ja stahanovlik liikumine — see on möödunud aasta üks põhimistest ja tähelepanuväärsematest kokkuvõtetest. See liikumine näitab, kuidas on kasvanud ja kasvab tööliste klassi tehnikaline ja kultuuriline tase, see liikumine väljendab kapitalismi jäänuste likvideerimise käiku majanduses ja inimeste teadvuses.

1935 aasta kokkuvõtted näitavad, et meie rahvamajandus on astunud uude, kiire kasvu tempode ajajärku, mida seltsimees *Stalin* juba teise viisaastaku algul ette nägi ja ära määras.

Rõõmu- ja uhkusetundega loeb iga aus töörahvapere liige seda rahvamajanduse edaspidise tõusu plaani, mille istangjärk käesolevaks aastaks kinnitas. *Selle plaani igas arvus on väljendatud sotsialismi võimsa tõusu rütm, meie hea käekäigu ja rõõmsa elu hoog.*

Teise viisaastaku neljanda aasta plaan on määratusuur. Kuid see plaan on minimaalne, see on „norm“, mida võib ja mida vaja igal alal ületada ning mille ületamiseks on kõik eeldused olemas. Seda kriiputas alla Kesktäidesaatekomitee istangjärk ja see on mõistetav. Meie elame stahanovliku liikumise ajajärgul, mil töönormide mitmekordne ületamine auasi on.

Käesoleva, stahanovliku aasta plaan näeb ette *tööstuse* üldtoodangu tõusu 23 protsendi suuruses, võrreldes möödunud aastaga,

(1935 a. oli plaani järgi ette nähtud kasv 16 prots. võrra, täideti aga 20,4 prots. võrra), s. o. tööstus peab andma riigile saaduseid 81 miljardi rubla eest. Seejuures ületavad hulgaliste tarbeainete valmistuse kasvu tempod (23,7 prots.) valmistusabinõude kasvu temposid (22,6 prots.). Tööviljakus peab kasvama 1936 a. 20 prots. võrra, keskmised palgad kasvavad 10,2 prots. võrra. Tööstusesaaduste omahind alaneb plaani järgi 6,2 prots., ehitustööde omahind — 11 prots. *Iga protsent tähendab aga miljoneid rublasid.* Uue ehitustöö (kapitaalsete ehitustöö) üldsumma kogu rahvamajanduses on ära määratud 32 miljardi 365 miljoni rubla suuruses.

Need protsendid ja miljardid rublad tähendavad uusi võimsaid tehaseid, ettevõtteid, kaevandusi, masina-traktori jaamu, tuhandeid kombaine, automobiile, igasuguseid masinaid, koole, klubisid, uusi linnasid, toiduaineid ja tööstuskaupu, kunsti ja kirjandust — kõike seda, mis sotsialistlikku jõukust väljendab, meie elu toredaks teeb. Ning tähtis osa — mitte protsendiliselt, vaid oma sisu ja tähenduse poolest kuulub rahvamajanduse eelarves meie riigikaitse kõvendamisele, Punaväe lahingvõime edaspidisele tõstmisele. Riigi eelarve käesolevaks aastaks on kokku seatud 78,7 miljardi rubla suuruses (1935 a. — 63,6 miljardi rubla). See on Nõukogudemaa rikkuse kasvu ere näitaja.

Möödunud aasta oli ka *põllumajanduse* tõusu võimsa hoo alguse aastaks. Põllumajandus hakkab nüüd oma kasvu tempodega tööstusele järgi jõudma. Kolhoosid ja sovhoosid on oma põldude viljakust tuntavalt tõstnud. Põhimiste tehniliste kultuuride plaan möödunud aastal ületati (suhkrupet, puuvill). Teraviljasaak tõusis 5 ja poole miljardi puudani (enne revolutsiooni saadi 4—5 miljardi puuda). Karjakasvatus asus kindlalt tõusu teele.

1936 aasta on põllumajanduse veel hoogsama arendamise aasta. Plaan, mis põllumajanduse arendamise 1936 a. ära määrab, näeb ette põllumajanduse saaduste üldtoodangu tõusu käesoleval aastal 24 protsendi võrra.

Peamiseks ülesandeks põllumajanduses, s. o. igas kolhoosis ja sovhoosis on — kõikide kultuuride viljasaagi tõstmine. Teraviljasaak peab tõusma keskmiselt hektaarilt kuni 10,2 tsentnerini, lina — 3,7 tsent-

merini, kartul — 115 tsentnerini jm. Teostades seltsimees Stalini ülesannet — saada lähema 3—4 aasta vältel iga aasta 7—8 miljardi puuda teravilja — *peab meie põllumajandus käesoleval aastal 6 miljardi 380 miljonit puuda teravilja koristama.*

Suured ülesanded seisavad kolhooside ja sovhooside ees ka karjakasvatuse edaspidise arendamise alal. Hobuste hulk peab käesoleval aastal kasvama 10 prots. võrra, suurte sarvloomade arv — 17 prots. võrra, lammaste ja kitsede arv — 22 prots. võrra, sigade hulk — 34 prots. võrra. Et neid suuri ülesandeid edukalt täita, selleks peame meie, — nagu seda sm. Molotov oma aruandes alla kriipsutas — „mobiliseerima selle asja ümber kolhooside paremad jõud“.

Eriti kiirelt tuleb viljasaaki tõsta mitte-mustamulla vöös, kuhu kuulub ka Leningradi oblast. *Põldude viljakus on meie oblastis ikka veel ääretu madal, vaatamata sellele, et kolhoosides ja sovhoosides viljasaagi tõstmiseks suured võimalused on.* Rida kolhoose Leningradi oblastis on juba asunud võitlusse selle eest, et käesoleval aastal mitte vähem kui 100 puuda vilja hektaarilt saada. Hoogsalt valmistavad nad ette kevadiseks külviks, remonteerivad inventari, puhastavad ja sorteerivad seemneid, koguvad tuhka jne.

Põllumajanduse võimalused edukaks, stahanovlikuks võitluseks kõrgete vilja-, piima-, juurviljade jne saakide eest on laialdased. *Meie riik mahutab käesoleval aastal 2 miljardi 230 miljonit rubla põllumajandusse.* Sellest summast läheb uute masinate, traktorite, automobiilide ostmiseks ning remondiks üle *poolteise miljardi rubla.* Käesoleval aastal organiseeritakse 575 uut masina-traktorijaama. Kolhooside ja sovhooside põllud saavad 154 tuhat uut traktorit, 61 tuhat kombaini ja rohkesti kõiki teisi igasuguseid põllumajanduse masinaid.

Kolhoosnikud ja sovhooside töölised peavad põhjalikult valdama selle suure tehnikat, mida tööstus annab põllumajandusele ja asuma tööle stahanovlikkude meetoditega — nende paremate kombainistide, traktoristide, brigadiiride ja kolhoosnikkude eeskujul, keda valitsus NSV Liidu aumärkidega hiljuti ära märkis.

Suured ülesanded on nähtud ette 1936 a. plaanis ka transpordi, kommunaal-majanduse, kaubanduse ja kultuuritöö alal. Raudteetransport, mis sm. Kaganovitshi juhtivusel 1935 aastal edukalt täitis plaani (vedude plaan ületati 9 prots. võrra), peab käesoleval aastal keskmiselt igas ööpäevas

laadima 78 500 vagunit. Tsiviil-õhulaevanduse reisiliinide pikkus kasvab 1936 a. 54 tuhande kilomeetrit. Kultuuritöök on määratud riigi eelarves käesoleval aastal 17 miljardi 638 miljonit rubla. Võrreldes möödunud aastaga on kasv 33,6 protsendi võrra.

Nüüsgune on peajoontes see käesoleva aasta hiigla tööplaani, mida meie võime ja peame täitma ning ületama kõikides rahvamajanduse harudes. Meie ei tohi unustada, et meie plaani reaalsus — see on elavad inimesed. Sellepärast plaani täitmine nõuab meilt kõigilt tehnika valdamist, ning suurt armastust oma töö vastu. Meie rahvamajandus on täielikult sotsialistlik majandus ja siit mõistetav meie plaani reaalsus. Nõukogudemaa töörahvas näeb sellest plaanist selgelt, et selle täitmine tähendab teise viisaastaku täitmist nelja aastaga.

Võitlus selle plaani teostamise eest tähendab kõigepealt stahanovliku liikumise organiseerimist. Kesktäidesaatekomitee oma otsuses plaani kohta rõhutab kogu selgusega, et „*plaani täitmise aluseks peab olema stahanovliku liikumise laialdane hargestamine*“. Et 1936 aasta nimelt stahanovlik aasta saab olema, seda tõendab see, et suur hulk tööstusettevõtteid müüdi juba üle lähevad stahanovlikkudele vahetustele, viispäevikutele, töökodadele ning tehastele. Stahanovlik töö stiil ja tempo *peab muutma meie üldiseks stiiliks, sest see on sotsialistliku töö stiil.*

Enamlaste partei ja nõukogude valitsuse üheks suuremaks ja tähtsamaks mureks ning ülesandeks on alati rahuliku sotsialistliku ehitusetöö kindlustamine. Kui kustus suure revolutsioonigeeniuse — Lenini elu, siis andis tema töö edasijatkaja, meie suur juht Stalin oma leinakõnes 1924 aastal pühapäeva vande kogu kommunistliku partei nimel vankumatult edasi jätkata Lenini elutööd ja kindlustada sotsialistliku riigi kaitsjat — Punaväge. Meie Punaväe praegune seisukord tõendab, et see stalinlik tööus ausalt täidetud on.

Seltsimees Molotov oma aruande teises osas Kesktäidesaatekomitee istangjärgul avastas selgelt selle rahvusvahelise olukorra, milles meil 1936 a. plaani täita tuleb. Ta rääkis sellest põnevusest, mis valitseb praegu kapitalistlikkude riikide vahel ja üksikute kapitalistlikkude maade — eriti Saksamaa ja Jaapani interventsiooni-plaanidest Nõukogudemaa vastu. Ta kriipsutas alla kasvavat sõjahädaohtu. Nii mitmedki kodanlised riigid tahavad lahendada oma sisemisi ja välimisi kitsikusi ja vastu-

olusid Nõukogude Liidu vastase sõja kulul, Nõukogudema rikkuste ja töörahva arvel. Sellest rääkis ka Riigikaitse rahvakomisari abi, Nõukogude Liidu marschall, sm. Tuhatshevski.

Möödunud aastatel, eriti aga 1935 aastal kasvas kapitalistlike riikide sõjavarustus. Sõja ettevalmistuse palavikus muudab saksa fashism kogu Saksamaa lausa sõjaleeriks. Praegune Saksamaa sõjavägi ületab endise riigisõjaväe viie-kuuekordselt. Töörahvahulkade paljaksrõövimise kulul loob saksa fashism hiiglasuuri maa-, mere- ja õhurelvastusi.

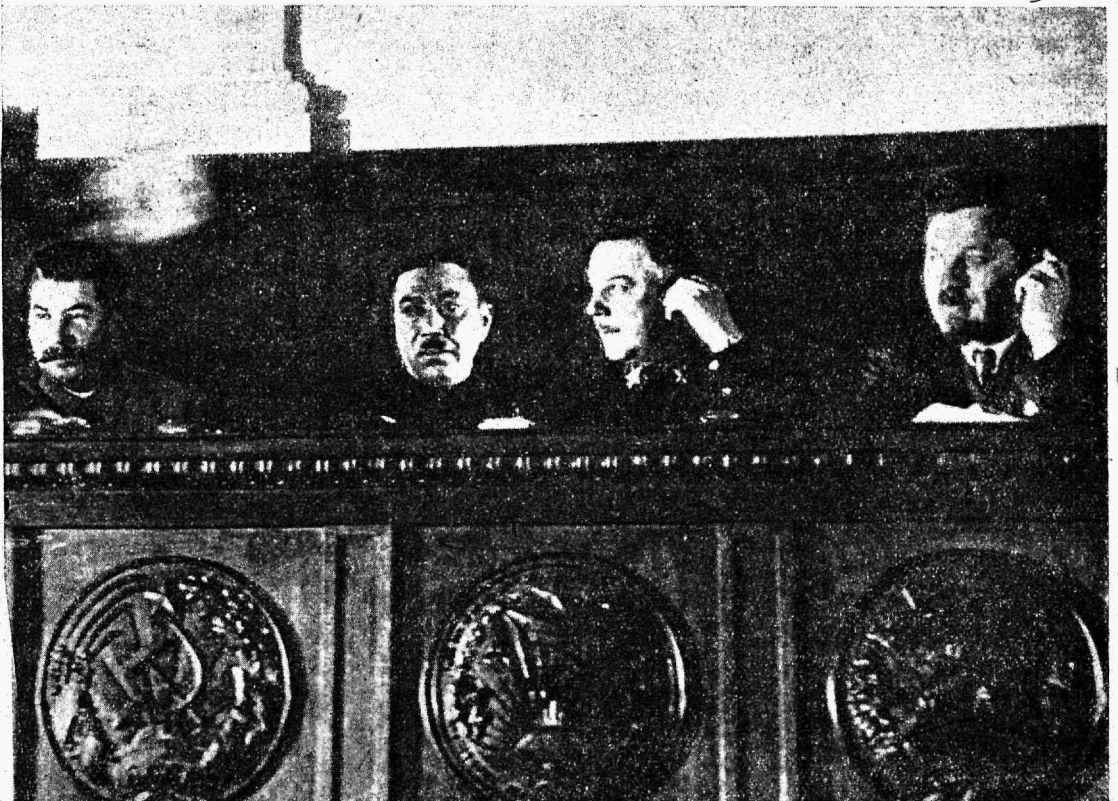
Jaapan Kauge-Idas ehitab Mandshuurias sõjalise tähtsusega raudteid, muudab haaratud Hiina ja Mandshuuria territooriumid sõjaliseks baasiks. Jaapani imperialism võtab riigi eelarvest 60 protsenti sõja ettevalmistuseks.

Kõik see ettevalmistus sõjale kõigepealt Saksamaal ja Jaapanis on sihitud NSV Liidule kallaletungimiseks. Seda ei varja Hitler ja see on enam kui selge meist provokatsioonidest, mida jaapani imperialistid süstemaatiliselt korraldavad meie Kauge-

Ida ning Mongoolia rahvavabariigi piiridel. Sõjaline liit, mis sõlmitud Saksamaa fashistliku valitsuse ja jaapani interventide vahel, on sihitud selleks, et meile kallale tungida ühtaegu lääne ja ida piiridelt, lootes seega killustada meie Punaväe löögijõudu ning saada omale rohkem lootusi veristeks maade haaramisteks.

Niisugused on jultunumate interventide ja fashistide plaamid. Kuid nende plaanitsejad unustavad ühte, nimelt seda, *et meie Punavägi on tugevam kui kunagi varem*, et meie partei ja valitsus, kogu Nõukogudema rahvas kogu oma jõu ja vahvuse süvendab selleks, et kindlustada sotsialistliku riigi rahulikku tööd. Ning siis, kui keegi meist siiski peaks julgema oma veriseid küüsi meie piiridele sirutada, saab rahurikkuja hävitava hoobi.

Pineva tähelepanuga kuulas kogu istangjark sm. Molotovi ja sm. Tuhatshevski selgitusi rahvusvahelisest olukorrast ning meie Punaväe võitlusvõime ja tugevuse kasvust. Punaväes on praegu 1 miljon 300 tuhat punaväelast. Ta diviisidest on 77 protsenti kaardidiviisid endise 26 protsendi

10. jaanuaril avati Kremli Suure lossi ruumes NSV Liidu Kesktäidesaatekomitee VII kokkukutse 2. istangjark.

Pildil: (pahemalt paremale) seitsimehed Stalin, Musabekov, Voroschilov ja Ljubtshenko presiidiumis

asemel ning 23 prots. on territoriaalväge. Kaaderväeosad kindlustavad meile igal silmapilgul, kui seda vaja, riigi piiride kindla kaitse ning purustava loobi vaenlasele.

Uhkuse ja rõõmutundega jälgib iga nõukogude kodanik meid jõurikkaid lennukiteparvesid, tankide kolonnesid, võimsat suurtüki-, ratsa- ja jalaväge, kellele, eesotsas Nõukogudemaa marschalli — K. E. Voroschiloviga, on usaldatud meie riigikaitse. Suure vaimustusega ning kiiduavalduste mürinaga tervitas Kesktäidesaatekomitee istang ja temaga ühes kogu riik, kogu meie suure riigi rahvas otsust: suurendada

riigikaitse summasid, eraldada Punaväe kindlustamiseks ja ülevalpidamiseks 1936 aastal riigieelarves 14,8 miljardi rubla. Seda on meile rahu kindlustamiseks vaja ja seda tervitab kogu NSV Liidu rahvas.

Plaan on kinnitatud. Stahanovlikult vaja ta täita. Lenini-Stalini partei kindel poliitika on kindlustanud meile juba suured võidud, kuid ees seisavad nüüd veel need määratusuured ülesanded. Ja nende ülesannete täitmine meie juhi ja õpetaja — Stalini juhtivusel toob meile veel ülsama, veel rõõmsama elu.

A. Ossip.

Elu on paremaks ja lõbusamaks muutunud

Puhas ja korralik tuba. Seintel juhtide pildid ja uus kell. Nurgas seisab uus kapp, mille sülelad küljed läigivad lambi heledas valguses.

Valgel linaga kaetud laual lõhnab meeldivalt praetud sealiha keedetud kartulitega. Klaaskann on piima täis. Taldrekul seisab kuhjana või.

Soe ja mõnus on „1905 aasta“ nimelise kolhoosi (Volosovo r.) naislööklase Olga Kortshanova toas. Kolm punapõselist last tühjendavad isukalt oma portsjoni taldrekutelt ja asuvad erilise heameelega saia õunakeedisega sööma, millele piima peale rüüpävad.

— Ema, ma sain täna kirjaliku rehken-duse eest väga hea hinnangu, — teatab rõõmsalt üheteistkümnenda-aastane poeg ja hammustab lumivalget saia.

— See on tubli. Õpi aga hoolega, siis ma toon sulle linnast uue ülesa palitu, — räägib ema mahedal häälel ja vaatab naeratades poja otsa.

— Aga meile mis ostad? — pärivad teised lapsed.

— Teile ostan kummagile ühe raamatu ja veel präänikuid, — vastab ema.

Laste näod venivad naerule. Hommikuse koiduma kiingab meelega nende nägudelt vastu.

Hästi elab lesknaine, endine kehviku tütar Olga Kortshanova nüüd.

Kolhoosis lööklasena töötades on tal kuni 1-se oktoobrini 300 tööpäeva teenitud. Olga on stalinlikust rünnakust osavõtja ja

ta rinda ehib ilus ja kallid stalinliku rünnaku aumärk.

Kolhoos andis temale võimaluse oma lehma ja sea kasvatamiseks. Kolhoosist ta saab toitaineid terve aasta jaoks. Enam ei kannata Olga puudust ja viletsust, nagu seda tuli kannatada aastate eest, kui ta alles ise oli aasta kümmene ja käis suutäie leiva eest kulakul karjas. Külma värin läbib Olga keha, kui ta oma mineviku peale mõtleb. Niiske ja külma oli onnis, kus tema vanemad — külakehvikud puuduses viresesid ja orjastavast tööst vibusse paindusid.

Kui Olga tahtis kooli minna, siis öeldi talle, et aeg olla leiba teenida, aga mitte koolis aega raisata. Lugema ja kirjutama õppis ta alles siis, kui astus kolhoosi.

Peale õhtusöögi hakatakse raadiot kuulama.

— Hallo! Hallo! Räägib Leningrad. Anname edasi ooperi „Eugeni Onegin“, — kostab raadio häälekõvendajast. Sellele järgnevad sümfoonia mahedad helid, mis heljuvad toa vaikuses ja sumnivad isegi lapsi teraselt kuulama.

Akende taga on kuulda sügistuule nuttu ja saladuslikku vihmakrabinat.

Kell üksteist heidab Olga magama, et vara hommikul jälle tööle minna.

Rõõmus ja rahulik on Olga ja tema laste elu, — ei tunne nad puudust ega muret homse päeva eest.

A. Susi.

Värskeid mälestusi valgest Eestist

On möödunud juba mida aastaid, kui hirmus kriis — majanduse langus — kogu kapitalistliku maailma ihaaras. Määratu hulka vabrikuid ja tehaseid on suletud; miljonid nais- ja meestöölised uulitsale heidetud. Ka Eesti töölisteklassi ajalugu „demokraatlikus“ Eestis, alates selle aja algpäevilt, on lõpmata kannatuste ja töötaoleku ahelik. Paljud ja väga paljud tööliselised ei või peale leiva ja silgu omale enam midagi lubada. Nad nälgivad, niisama nende perekonnad, naised ja lapsed.

On töölistekriiseid, kus kohtupristavid käivad teist ja kolmat korda vaatamas, on veel midagi, mis saaks võla tasumiseks üles kirjutada. Kuid midagi pole enam, kõik on juba müüdnud.

Kesk seda kohutavat viletsust, mis fashistlikus Eestis majanduskriisi tagajärjel tekkinud, kannatavad kõige rohkem töölisnaised. Päev-päevalt suureneb tööpuudus, mille kannul sammub sõjakalt nälg. Ja töölisnaine — ema, kellel kodus lapsed, külm tuba, rida teisi puudusi, mõistab ja tunneb kui raske on elu ilma tööta. Kuid mureta pole ta ka siis, kui ta kusagilt tööd saab, ära minnes peab ta lapsed tuppa lukustatud ukse taha jätma ja lapsed on nii kaua omapead, kuni ema tagasi tuleb. Pärnis normaalseid tööolusid peaaegu ei olegi. Õnnelikud on need naistööliselised, kes vabrikus töötavad ja nädalaks kaks ehk

kolm tööpäeva saavad; kuid sarnaseid õnnelikke on vähe. Karmilt, halastamatult heidab fashistlik kodanlus naistööliselised kui prahi uulitsale. Heidab uulitsale selle naistööliselise, kes vabrikandi kasuks puhkamatult tööd teinud, et end ja lapsi toita, kellest vabrikant on kurmanud viimased võimed, välja imenud ta viimase jõu, vastu andes talle ainult viletsaid penne. Vallandatud naistööline ei tea tõesti, mis teha ehk kuhu minna, sest pole ju uut tööd kerge saada, pole ainukest tööliselamut, kus ei leiduks töötuid perekondi. Et kuidagi veel mõned päevad nälg kustutada, vaatab ta kodus, kas leiduks ehk veel mõni tarvilikum ese, kas kleit ehk mõni toidunõu, mida võiks ehk pühapäeval vanakraami turul maha müüa. Sarnaseid viletsaid müüjaid on palju. Kuid harilikult turul paistab silma, et seal on müüjaid rohkem, kui ostjaid. Kuid kes on need müüjad ja mida nad müüvad? Suurem osa kõik töötatööliselised: kes kaupleb õuntega, kes marjadega, mõnel paar pakki kohvi käes, mida ta pakub igale vastutulijale.

Loomulikult pole ta seda paani pakki poest ostnud, et müüa, vaid mõni töölkäija seltsimees on annud selle temale tarvitamiseks, kuid ta püüab seda maha müüa, et saadud raha eest leiba osta. Naised müüvad puuoksi ja paberist lilli ja igasugu kriibukrabu asju, et paar pennigi

Rahutsed Egiptuses.

Pild 11: Kairo naisülõpilaste demonstratsioon Egiptuse Inglismaast sõltumise eest

leivaraha teenida. Kuid kõige kurvem, raskem ning häbistav-alandavam teenistus, mida töölisnaine ja -tütar on sunnitud tegema äärmise tööpuuduse ja nälja sunnil, see on oma ihuga kauplema... See on üks valusam koht naistöölise viletsuses. Sellesse porisse tõukab teda ikka sügavamale „vaba“ Eesti — fashistlik Eesti. Iga päevaga tõuseb elukallidus. Täna tõstatatakse leiva ja muude toiduainete hindu, homme kallinevad puud ja korteriüürid jne.

Linna töölisnaiste elust pole parem ka maatöölisnaiste elu. Majanduse langus tõi ka maale tööpuuduse. On taluperemehi, kes naisteenijaid palkavad ainult söögi eest ja kui rahas palka veel maksavadki, siis niivõrd vähe, et kuidagi läbi ei saa. See on „hää peremees“, kes oma teenijale maksab 5—7 kr. kuus, väljaarvatud kolm suvekuud, kus üle 10 kr. makstakse. Kuid selle 5 kr. kuupalga juures peab teenija kandma oma riideid, jalanõusid. Sarnase palga juures tuleb teenida enne mitu kuud, kui saad ühe siitsikleidi ja paar odavaid kingi. Söök on maal taludes ka halb. Mõned aastad tagasi said teenijad vahest piimasuppi, kuid nüüd viiakse piim kõik meiereidesse. Antakse silku ja kartulaid, hommikuti leiva ja silgu kõrvale sahariiniga teed.

Asudes alles hiljuti oma uuele tõsisele isamaale — NSV Liitu elama, paistab mulle silma töörahva ja eriti naistöölise hea elu.

NSV Liidus on naine vaba, iseseisev. Mitte ükski linnas, vaid ka maal. Töötab ise omale kolhoosis tööpäevi välja, saab nende eest sissetulekut. Majanduslikult ei olene naine nüüd enam mehest, igalpool töötavad nad meestega kõrvu ja pole tööd, millega naine hakkama ei saa. Nad seisavad mehega võrdselt võimu juures. Unustuse hõlma on veerenud ajad, mil naine muust ei tohtinud teada, kui ainult majapidamisest, keedupotist ja lastest. Otse nagu imejõul kerkivad uued vabrikud, kerkivad uhked töölislinnad mugavate elamutega, niisama puhkemajad, klubid, vabrikiköögid, eeskujulikud söögimajad, lastemajad, sõimed ja mänguplatsid jne. Töölisnaine — ema võib mureta töötada sellepeale vaatamata, et temal lapsed on, sest iga tööstusharu juures, olgu ta missugune tahes, on lastesõimed, päevakodud, mänguplatsid ja kasvatajad, kes igakülselt nende eest hoolitsevad. Jah, nii töötab ja elab vaba, iseseisev töölisnaine NSV Liidus. Kuidas ma tahaksin, et minu hiljutised kaasvõitlejad — eesti töötavad naised ka näeksid seda uut elu ja õnne! Eesti töölisnaine pääseb viletsusest ainult siis, kui ta ühes kogu Eesti proletariaadiga — ainukese klassiga kellele tulevik on, NSV Liidu töölise eeskujul murrab Eesti kodanlise korra — Eesti fashismi ja paneb maksma proletariaadi diktatuuri.

T. Kadak.

K a r t s a

Isegi seesugusel väikesel määral, kui on Eesti, on olemas provintsilinnad. Ja igas korralikus provintsilinnas on ka oma türm. Nii ka Valgas.

Meid oli 13. Kolmteist naispoliitvangi olime surutud ühte tillukesse kongi. Olid kevadpühad. Kevade tõstab isegi türmis tuju. Muudugi ei saa seda võrrelda kevadtujuuga väljas. Kuid päike, kevadpäike, mis poolarglikult trellide vahelt kongi piilus, kollaseid laike põrandale maalides, see päike muutis isegi elutud asjad soojaks. Kuid vangid pole ju elutud. Päälegi olime ju kõik noored. Noored täis energiat, elutuld ja trotsi, mida ei suuda maha suruda ükski türmirehhiim. Noorus, usk endasse, kindel veene ja teadvus mingi kevadpäike tõstsid tuju.

Otsustasime laulda. Laulda kevadele, laulda moorusele, laulda võitlusele, laulda nii, et vabaduses liikuvad klassivennad

Valga uulitsatel kuuleksid, et meie türmis elame. Teadsime, mis selle laulu tagajärg on. Kuid meid ei heidutanud tagajärg. Vaevalt, et keegi mõtleski selle tagajärje peale.

Kõhisime hääled nädalate tolmust puhkaks ja algasime. Kuidagi tasaselt kuid südamlikult tulid esimesed helid lagedale. „Lehtedes kahin, salalik isahin...“ Tundus, kui oleks sõnadel, helil kitsas selles ruumis, kui põrkaksid nad pool ehmunult, pool imestunult vastu seina, vastu lage ja otsiks endale avaramat ruumi. Ja siis — siis leidsid nad tee trellide vahelt välja — „Jõgedest alla, mägedest valla, ruttavad merde vahused vood“... Hääled paisuvad, julgelt tungivad helid täites kongi, murdes trellide vahelt välja, tõustes vastu päike-sele, lendledes uulitsale...

Imelik — meid ei segata. Laulame laulu lõpuni. Kõikide meeoleu on ülev. Algame uut laulu. „Ilm ohkab, pisarad tal lan-

Ameerika statistika ametlikkudel andmetel loetakse Ameerika Ühendriikides 5 kuni 8 miljonit töötut 16 kuni 25 aastani. 1 miljon sellest noorte töötute armeest rändab kogu maal ringi

Pildil: Eine rändavate töötute öömajas

gel... Võimsalt kõlab laul. Sõnad sütitavad. Hääled paisuvad, imestame isegi seda jõudu, mis suudame mahutada laulusse. Oleme nii sügavalt laulu sees, et ei kuulegi uksele kloppimist. Vast kui uks avatakse ja vanem valvur sisse astub ning laulmise lõpetada käseb, vast siis pöörame konnaks silmad tema poole ja laulame siis edasi. Laulame laulu lõpuni.

— Kas teie ei tea, et laulda ei tohi? Kuidagi pentsik on kuulda seda küsimust. Muidugi teame, kuid mis läheb see meile praegu korda. Meie ei saa, ei või teisiti — meie peame laulma. Meie ei arva valvurit vastuse vääriliseks. Ja mida oleks ka vastata?

— Teie seal, — tähendab valvur minu peale, — tulge välja. Mul on tarvis teiega rääkida. Midagi mõtlemata sammusin valvuri järele koridori. — Pean teile teatama, et ülem määras teid 7 päevaks kartsa ja teil tuleb kohe sisse minna, — ütles valvur mulle, kui koridori teises otsas olime.

— Mis eest siis? Ülemat pole ju siin olnudki, millal ta siis määras? — Küsisin arusaamatuses.

— Praegu telefoniga teatas. Mis eest — ma ei tea. Küll ta tuleb ise siia ja teatab. Teil tuleb aga kartsa minna. Ülema käsku peab täitma.

— Ei noh, nii see asi ka ei lähe. Kui keegi kartsa määratakse, peab ta teadma, mille eest see sünnib. Teie aga ütlete, et

ei tea isegi, mis eest mind kartsa tahate panna. Nii ma kartsa ei lähe. Räägin rahulikult, peaaegu nii nagu mõnest täiesti igapäevasest asjast.

— Te peate minema, — ja mähes, et ma äranimemise liigutuse tegin, tähendas koridori valvurile: — Ärge laske teda ära minna, hoidke kinni.

— Enne ülema tulekut ma kartsa ei lähe, — ütlesin nüüd juba kategooriliselt ja mõistes, et paigalseisimine võib mulle hädaohtlikuks saada, lükkasin koridori valvuri teed takistava käe kõrvale ja jooksin koridori teise otsa tagasi, kus kaks poliitvangide kongi vastamisi asusid. Oma kongiukse klapi avades teatasin seesolijaile, praegukuuldust. — Miks? Mis eest? Ära mine. Kui vägisi viima hakatakse, tee häält. Küll me katsume sind siis aidata, — kostsid otsustavad hääled seestpoolt.

Jäin kongi ukse taha seisma kindlalt otsustades nii kergelt kartsa mitte minna. Tahtsin valvuritele ja ülematele mäidata, et ma pole nendele kaltsuks, mida võib pilduda kuhu tahetakse. Vahepeal oli vanem valvur telefoniga rääkinud ja sammusin nüüd paari valvuri saatel minu poole. — Viist tahavad ikka vägisi viia, — mõtlesin, igat nende liigutust tähelepanelikult silmitsedes. Algul püüdsid nad mind veenda, kui tarvilik on mulle kartsaminek, kui halb on ülema käsule vastuhakkamine jne. Vastasin neile kogu aeg kindla ei'ga. — Vaba-

tahtlikult ma kartsa ei lähe. — Hoovist kutsuti veel üks püssiga valvur. See lisas mulle trotsi juurde. — Tulgu skandaal, viigu vägisi, ise ei lähe, — mõtlesin. — Noh, kui heaga minna ei taha, viime vägisi, — sõnas vanem valvur. — Hakake peale! — tähendas ta teistele. Üks valvureid, kõige agaram, tuli mulle üsna lähedale ja mu õlast kinni haarates sõnas: — Lähme, — kusjuures mind järsult oma poole tõmbas. — Ma ei tule, käed küljest! Aa-a! — Vaevalt jõudsin suu avada hääle paisutamiseks, et kongis mind kuuldaks, end ühtlasi valvuri käest lahti rabeledes ja teda eemale tõugates, kui kaaslased kongis end asjasse vahele segasid.

Nüüd sündis kõik nii kiiresti, et mõteladagi ei jõudnud.

Kongist kuuldus lärm, hüüded ja ukse vastu tagumine, millega ühines ka vastasolev kong ja osa kriminaalvange. Lärm ja müra oli nii tugev, et koridoris ei kuulnud enam üksteise häält. Sellest ootamata vahelesegamisest sattusid valvurid veidi segadusse. Jooksti telefoni ja hoovi vahet. Karjuti kongisoliijale ähvardusi, sunniti vaikima, kuid kõik need hüüded olid kurtidele kõrvadele. Vanemvalvur haaras revolvi, et sellega seesolijaid hirmutada, kuid kõik asjata. Lärm ei vaibunud, ennem, veel suurenes.

— Sul püss käes, lase! — kärkis vanem püssiga valvurile. Valvur kõheles veidi, teine aga haaras ta käest püssi ja sihtis kongi uksele. Jälgisin ärevalt vihast valvuri mägu ja püssi suunda. Kui müüd sisse laseb! Kehas nagu torkas midagi. Hinge

kinnipidades jälgisin püssi hoidvaid käsi. Tahtsin kongisoliijale hädaohust märku anda, kuid lärmi tõttu jäid mu katsed tagajärjeta. Lõpuks märkasin kergendusega, et valvur püssi otsa akna poole seadis.

Kõlas pauk. Sellele järgnes surmavaikus.

Kuid see kestis vaid mõned sekundid. Siis kuuldusid kongist ärevad hääled, pärimised: mis oli? Keda lasti? Oled ikka terve? jne. Kriminaalvangide kongist kuuldus nuttu, kiljatusi.

Võimata on edasi anda seda tormi, mis peale nende esimeste ärevate hüüete lahti pääses. Tundus kui langeksid praegu ukсед kongide eest. Valvuridki sattusid sarnasesse paanikasse, et kadusid kõik koridori pealt. Kasutasin seda silmapilku ja jooksin oma kambri ukse taha. Kergitasin klapi, et seesolijad mind näha saaksid, sest sellest-lärmist, mis kogu türmi haarand üle kisendada ma ei jõudnud. Meie kong jäi vaikseks. Selle järgi vaikis ka maabrikongis lärm. Teatasin, mis koridoris oli juhtunud. Ütlesin, et lähen kartsa, et mitte välja kutsuda kongidesse laskmist. Teised olid mimuga nõus.

Vahid ilmusid uuesti koridori. Kõigil olid püssid kaasas. Nende mägedelt paistis hämmastus. Nad ei saanud aru, miks lärm oli vaikinud. Minu poole pöörasid mad tõsiste otsustavate nägudega — kas tuled kartsa, või mõtled ikka veel vastu hakata? Ma ei vastanud sõnagi. Astusin kartsa poole. Kongist kostis laul:

— Nüüd üles keda meedus rõhub ...

S. Leevi.

Tiiu tähtis ülesanne

Haruldane see maikuu öö. Taevast sinine ning tähed nii selged. Kevadine tuuleõhk paitab õrnalt õhetavaid palgi ning mängib juuksesalgukestega otsaesisel. Tiiu tõttab imelike sammul läbi tihnikute, üle lagendikkude sinna, kus kord maha jäi revolutsioonilik töö, kaasvõitlejad ning piskene pojukene. Valus pilt lõikab läbi mälestuse. Väikene August jookseb välja särgiväel talvel, palja jalu emale järele, kui politseinikud Tiiu ära viivad. Veel üks pilk täis lõpmatut emaarmastust poja poole ja Tiiu on sunnitud politsei vihaste tõugete all edasi minema ...

Kuid Tiiut ei ole eluraskused mürdnud. Ta käik on täna eriti kindel ja uhke just kui sammuks ta suurlinna peauulitsal.

Rinda täidab määratusuur elevus ning rõõm pakitseva uhkusetundega.

Midagi sellesarmast ei ole ta veel kunagi ennem läbielanud! Teda — Tiiut — valis partei välja ja usaldas temale suure ülesande! See tegi tema otse pööraselt õnnelikuks, sest parteiliikmel suuremat õnne ei ole, kui partei usaldus. Kui Tiiu ülesande sai, siis rõõmustas ta nagu laps suure kinnituse puhul, kuid sealsamas tundis ta selle töö tähtsust ja suurust, tõsines ja töötas endale kõik raskused ära võita ja temale usaldatud töö lõpule viia, sellele tööle kõike oma jõudu, oskust ja armastust andes, et seda partei suurt usaldust ära teenida.

Praegu, kus ta juba teel on ülesande täitmisele, valdab teda erilise sügav õnne-

tunne. Ruum nagu kipuks rinnus südamele kitsaks jääma... Mõtte juures, et tema Tiiu on nüüd üks aktiivne sõdur võitluseväljal inimsoo parema tuleviku eest — toob jällegi sügava rõõmupuna üle Tiiu näo. Sarnast õnnetunnet võib ainult revolutsioonäär läbi elada! Tiiu on ennemgi võitluses olnud, tal on juba võitluse kogemusi, kuid seekord on midagi uut — Tiiu oleks nagu uuesti sündinud, uuesti tõelikult kommunistiks saanud. Enne tundis ta ainult praktiliselt revolutsioonilikkumist, kuid nüüd on ta ka teoreetiliselt relvastatud Marxi-Lenini-Stalini õpetusega. Ta on teadlik võitleja — see tiivustab teda, annab tööle selged sihid. Raske on revolutsioonilikkude kirjandust saada, kuid siiski on Tiiu viimasel ajal palju lugenud. Suure tõuke ja võitluse vaimustuse andis talle külaskäik töölisedelegatsiooniga NSV Liitu.

Missugused hiiglasaavutused sotsialismi ehitusel on seal tööliste klassil! Seal on tõesti maine esmakord ajaloos täielikult vaba ja iseseisev! Tiiule jättis külas olles konverentsil Moskvas sügava mulje ühe

60-aastase naiskolhoosniku väljaastumine, kes oma kõne lõpetas üleskutsega konverentsi presiidiumile: „Teie, räägitakse, olla valitsusele lähedal, kas ei võiks teid paluda, et valitsus annaks miisuguse dekreedid välja, et elu pikendada ja surma tähtaega edasi lükata.“

Tiiule paistis, et see palav soov *elada*, käis punase joonena kõikidest läbi NSV Liidus.

Sellest uuest õnnest — elamisetahtmisest tahab Tiiu jutustada oma kaasvõitlejatele, neid õpetada seda uut elu ka omale võitma. Selle võitmisele tahabki ta kõik oma jõu ja kogemused nüüd anda... Tuleb revolutsioonilisel teel hävitada kurnajate kord, töörahval tuleb kapitalistlikkudel maadel hulki selleks ette vamistada. Tuleb õhutada vilha kurnajate ühiskonnale ja suurt armastust sotsialistlikule ühiskonnale.

Tiiu kiirustab veel julgelt samme... Pääkohal puude latvadel lendab kägu kukkudes ikka Tiiu ees ühelt puult teisele, nagu oleks ta talle teejuhiks hakanud. Juba hakkab taevast koidukumas helen-

15. jaanuaril algas Stalini nimelise metallitehase labida töökojas stahanovlik kuu. Koostati kindel graafik, mis loob paremad töö tingimused kõrge tööviljakuse meistritele.

Pildil: labida töökoja freesija — stahanovlane komnoor sl. Koroleva, kes annab kõige kõrgema väljatootuse protsendi — keskmiselt 189%, Lööklaste päeval sl. Koroleva töötas välja 724% normist

dama. Puulehekesed sahisivad kevadisest tuulest nagu sosistaks mad üksteisele õrnalt: vaat, see on Tiidu, kes tõttab kodulinna, et seal kurnatutele rääkida suurt tõtt NSV Liidust, kogu maailma töörahva isamaast ja neid aidata organiseerida võitlusele samasuguse helge ilma eest.“

Ja Tiidu tahab rääkida neile kõigest: hüiglatehastest, elektriijaamadest, sovhoosidest, kolhoosidest, lastesõimedest, lastemajadest, koolidest, puhkekodudest, samatooriumidest ja suurest töövaimustusest, töoviljakuse hüigla tõusust. Tahab jutustada maast, kus esmakordselt töö uhkuse ja au asjaks on muutunud. Tahab seda teha suure armastusega, et tema kaasvõitlejad saaksid elava ettekujutuse kõigi maade tööliste isamaast, saaksid uut jõudu võitluse jätkamiseks proletarise revolutsiooni eest. Nii vaimustatult mõttes oli Tiidu hulga maad edasi läinud, kui järsku võsastikust majad paistma hakkasid, mis teda järsku mõtetest äratasid. Süda hakkab peksma nii valjusti, et Tiidule paistab, nagu võiks see teda isegi ära anda. Ta ei tohi rutata. Liig vara on edasi kaugemale minna, kus teda näha võidakse, ja ta kahtlust ärataks. Ta läheb põõsastikku, istub ühele ülusale rohelisele mäntale. Pikkamisi jääb rahulikumaks. Ärkavad linnud vidistavad. Töötav ilus maikuu päev tulla. Tas isegi hoogavad mälestused lapsepõlvest, kuid need ei ole rõõmsad. Kord ennem on ta ka naisuguse mänta peal istunud hallparumi karjasena. Aga tol korral oli ilm nii vihane, väik ähvardas nagu taevast lõhki kiskuda ja müristamine ässitas nagu veel ägedamalt välku. Tiidu keris enmast kokku ühe puu alla mänta peale. Püüdis oma tuulest ja veest lõhkenud jalgu katkisse lühikesse seelikusappa peita. Loomad olid kah nõnda imelikud, nagu kartsid, värisesid, tõmbasid end küüru ning aina sõelusid üheteisest läbi ega söönud. Tiidul oli külm ja hakkas õudne. Ta lasi omapead loomad sel päeval varem koju. Kuid missuguse riuga, söimuga teda perenaine selle eest vastu võttis. Tormas kallale, peksis vastu nägu, kiskus juukseid, mis Tiidu valu ja ülekohtu tunde pärast värisema pani. See ei olnud esimest korda, et perenaine teda peksis. Sellest peksust võraste juures kasvas Tiidus juba lapsepõlvest pikkamisi, kuid kindlalt viha kurnajate vastu.

See esimene perenaine oli üks koledamatest inimestest. Tal ei olnud kunagi halastust, ta oli vali ming kaastundmuseta võõra lapse vastu. Tiidu ei saanud kunagi seda süüa, mis pererahvas. Ta mäletab, nagu

oleks see alles eila olnud, kuidas pererahvas ühel pühapäeva hommikul lõhnavat kohvi jõi. Tiidu istub ahju ääres pingil. Talle paistab, et see jook midagi väga head on, tal on juba ammu palav soov, seda vedelikku proovida, see jook on talle isegi nagu millegiks salapäraliseks asjaks muutunud. Täna on tal erilisel lootust kohvi maitsta saada, sest perenaine oli täna hommikul ei tea miks ootamata lõbusas tujus. Vana peremees kohvijooji lõpul ütleb: „Noh, ema, anna kah Tiidule maitsta, mis see kohvi on.“ Kuid perenaine rüüpab suure innuga viimase lonksu alla ja lausub suure rahuga: „Ah, mis karjalaps sellest ikka teab.“ Midagi nagu katkes Tiidus ja ta ei suutnud pisaraid ära hoida... Haavamine, alandus, viha, mingisugune stüühi-line tung kättemaksta kõik segi kees väikeses Tiidus. Ja ka väliselt oli see perenaine hirmus vastik! Nii paks oli ta ming alati uhkustas, et temale söömine ikka mõjub kohe: „Näe, teised söövad kah, aga ei mõju. Vaadake meie sauna eite, sööb teine ka, aga ise nagu silk peenike.“

„Perenaine, aga temal pole ju midagi süüa“, hüüdis Tiidu ilmasüüta vahele. See ajas perenaise nii vihale, et üles kargas ja Tiidule vastu nägu löi ja teda tahakambri lükkas last hoidma.

Oi, kuidas Tiidu neid võõraid hallparumi lapsi ei armastanud hoida! Talle tulid siis alati meelde oma väiksemad õed ja vennad, kes kodus terved päevad omapead üksi pidid olema. Ei olnud ju kedagi, kes nende järele oleks valvanud, kui ema võõraste põllul tööl oli. Tihti tuleb talle meelde üks tema pisikestest vendadest suurte sinisilmadega Atsike, kes kehva toitmise tõttu märga suri... Neid oli ju miipalju ja kes jõudis neid kõiki täita!

Siit lapsepõlvemälestustest lendasid mõtted vanglasse. Tiidu näeb poliitvangide kahvatuid palgeid ja sügavtõsiseid mõtlemaid silmi... Paljud neist on eluajaks kinni mõistetud, mõned 10 aastaks ning mõned surma...

Ühed istuvad maas, oõtsutades endid, et sooja saada. Teised käivad edasi-tagasi. Terve kong nagu oleks täna üks lainetav meri.

Akna ees olevast kastist väikese akna august tungib ainuke päikese kitsas kiir kongi. Teda imetlevad ja vaatlevad suure õrnusega vangid, sest ta on ainuke päikese kiir, mis neid seob välisilmaga.

Siis meelduvad Tiidule tunnid, kus kongis sügav hauavaikus valitses, see oli siis, kui mõni sai päeval summa mõistetud...

Siis kõik 32 poliitvangi töotasid veel kord truuks jääda revolutsioonile ning timukatele kätte maksta.

Ühel päeval mõisteti surma üks abielupaar, kellega ühes vanglas oli nende 1½ aastane pojake Villu. Surmaeelsel ööl katkus ema tummalt kahe käega oma juukseid peast, nagu oleks see mõni tähtis ülesanne, mis kiirelt tuli täita. Isa vaade aga oli koondatud tummalt ühte punkti lakke... Väike Villu püüdis mendega oma lapsekeelel kõnelda ja kui ta vastust ei saanud, hakkas nutma, ning pärast virisedes uinus nende kahe vahel... Tiiu ei või kunagi unustada seda südantlõhestavat pilti!

Kuid oli ka rahulikult surmaminejaid. Üks surmamõistetutest, noor naisterahvas oli eriti vahva. Terve öö oli ta vaikne, rahulik. Kui ta järele tuldi, jättis kõigiga seltsimehelikult jumalaga. Ja ainult siis, kui palus neid, kes siit pääsevad, oma väiksele 3-aastasele pojale ema viimaseid tervitusi üle anda ja talle seletada kord, mille eest ta ema langes, tulid pisarad talle silma... ja ta läks... Meile kostsid kaua ta sammud, võib olla veel siis, kui neid enam ei olnudki kuulda...

Pärast tulid teated kongi, kui vahvalt olla ta oma surmale silmi vaadanud. Naernud äsagi laskjate üle. Kiirustanud neid laskma ning hüüdega: „Elagu proletaarne revolutsioon!“ langenud ta timukate kuulide all...

Siis mäletab Tiiu, kuidas ühel ööl järsku üks poliitvang hullumeelseks läks. Hakkas valjusti oma lapsi nimepidi hüüdma, püüdes neile appi jooksta, liües kogu aeg pead vastu seina. Hommikul nõudsid kõik poliitvangid hullumeelse äraviiimist haiglasse, kuid vangimaja ülem selle asemel, et käsutada vangivahte hullumeelset arstimesele viia, käskis neid haige silmi tikutulega põletada, ise toorelt naerdes: „Teeb vigureid, tahab lahti saada!“ Viimaks, kui sellel piinamisel tagajärgi ei olnud, kui haige veel suurema ahastusega oma lapsi nimepidi hüüdma hakkas, jätsid timukad oma jõleda tooruse, kuid haiget kohe ikka ära ei viinud. Alles teise päeva õhtul viidi ta ära kongist. Sellest ööst jäi Tiule iseäranis meelde naisvang Liisi, kes nii väga sügavalt sellele haigele vangile kaasa tunnud, püüdes teda igatpidi rahustada, omal aga sealjuures pisarad voolasid.

Liisi oli paar nädalat tagasi alles siia kongi visatud. Esimene nädal istus ta üksinda murgas, ei rääkinud kellegiga sõna, oli alati omaette kurb. Ühel õhtul Tiiu oskas talle nii soojalt läheneda, et ta purs-

kas nutma ja, Tiule kõik oma südame välja puistas. Liisi oli vaese sauniku tütar — nüüd uulitsatüdruk. Vanemad olid tal surnud, kui ta alles 8 aastane oli. Siis oli teda võtnud linna oma juurde üks kaugelt sugulane, rikas vanapoiss rohukaupleja. Niipea, kui Liisi hakanud vaevalt neiuks saama, ei ole talle ta hooldaja enam ööl ega päeval rahu annud. Kuueteistkümmne aastaselt tunnud ta ennast juba emaks saama. Kui hooldaja seda kuulnud, kihutanud ta teda jalamaid oma majast välja. Tema ei võida sarnast harimata naist võtta ja lapsega tüdruk teeks tema majale häbi. Liisil ei olnud teisi omakseid, ei olnud kuhugile minna. Õnneks halastanud tema peale võhivõõrad inimesed ja annud talle ulualust. Seal viletsuses ja hädas on ta oma lapse tapjaks saanud.

Pärast sokutanud need inimesed, et temast kiiremini lahti saada, ta ühe samasuguse mehe juurde teenijaks, nagu eelmise hooldaja oli. Sealt läinud ta edasi, vajunud ikka sügavamale, kuni sattunud täiesti uulitsale...

Jutustuse ajal oli Liisi juba vaiksemaks jäänud, kuid siin pahvatas ta jälle valjusti nutma. Mul on häbi enese üle. Iseäranis siin teie seas... Teie nagu oleksite hoopis teised inimesed, teid ma häbenen, kardan, kuid austan.

Vangis olen ma praegu sellepärast, et ühele rikkale, linnas kõigile tuntud ärimehele tema oma raske hõbeportsigaariga vastu mägu viskasim, kui ta mulle hommikul lubatud tasu ei taltnud anda.

Sellest õhtust peale saime meie Liisiga häädeks sõpradeks. Liisi oli alles õige noorukene, kõigest kahekümne aastane. Püüdsin talle, nii nagu ma tol ajal oskasim, selle ilma ülekohtu põhjuseid seletada, püüdsin talle arusaadavaks teha, kuidas tuleb sarnane ülekohtune kord, mis kurnab hulki, mis sünnitab vaeseid lapsi, mis viib naisterahvaid uulitsale... ära hävitada. Minuga sõbrustades ja minu seletusi kuuldes omasid Liisi silmad ikka rohkem ja rohkem rõõmsa ilme. Ühel õhtul tuldi ta järele, viidi üle teise kongi. Ta jättis meie kõigiga jumalaga. Näost oli näha, et tal väga kahju oli siit meie juurest lahkuda. Uksel keeras veel kord ümber ja küsis minult südamliku häälega, milles peitus kahtlus ning kartus: „Ütle mulle, Tiiu, kas meiesuguseid, kui meie uut elu algame, võtate oma sekka?“ „Muidugi võtame...“

Ja meesugune on see ilm, kuuhu Tiiu jälle tagasi on tulnud! Kus viletsus ja häda, ülekohtune vägivaldne kord, mis iga päevaga veel suuremaks tõuseb. Tiule paistab,

magu oleks unenägu olnud see helge, mis sinna teiselepoole traataeda vast jäänud...

Kõrvalseisvast lepaõõsast tõuseb siristades kõrgele üks lünd, see järsku katkestab Tiitu mõtte ning mälestuste lõnga. Oli aeg juba edasi liikuda. Siit otse läbi metsa, siis pahemat kätt üle lagendiku on raudteejaam. Päikene oli juba üsna kõrgele. Tiitule veel kord kerkib mälestuses silmade ette NSV Liit, kus helge on elu, kus ikka

lõbusamalt, ikka rõõmsamalt kõlavad töörahva rõõmulaulud. See mälestus tiivustab. Tiitu tõotab endale mitte enne puhata, kui ka siin sellel pinnal punane töörahva võidulipp lehvib. Kergel sammul tõttab ta vastu oma uuele asukohale, kus ta Eestimaa Kommunistliku partei ülesandel ja juhtivusel peab süvendama ja organiseerima propagandat naistöölise seas.

Tiiu Hiemägi.

Lapse kangekaelsus ja kuidas sellega võidelda

Lapse aju pole veel arenenud magu tarvilik, ei ole veel tugevnenud mõistlik tahe, laps asendab seda kangekaelsusega. Tihti, kuid mitte alati on kangekaelsus laste juures seletatav oskamatu katsega ilmutada oma tahet, näidata iseseisvust, mille pärast lapse kangekaelsust mitte alati ei tule võtta, kui paha iseloomu või haigust. Kõik oleb lapse east. 3 kuni 4 ja 6—8 aastaste laste juures avaldub kangekaelsus iseäranis tugevasti. See on seletatav sisemiste kasvu ja arenemise põhjustega selle lapse ajaajärgu kestel. Pärastpoole laps jääb rahulikumaks ja ta kangekaelsus väheneb.

Kuid mõnede laste juures ilmub kangekaelsus nii tugevalt ja võtab nii pikaajalise kuju, et muutub ebanormaalseks nähteks. Last on vaja arstile näidata. Kõige sagedamini seda juhtub nõrkade ja närviliste laste juures, iseäranis nende laste juures, kelle vanemad tarvitasid liiasti alkoholi.

Kuid ka vanemad ise arendavad tihti oma lastes kangekaelsust. Jga inimene, kui ta on ärevuses ja erutatud, nakatab oma meeleoluga ka teisi. Täiskasvanute ärevus ja närvilikkus kandub eriti kergelt lastele. Juhtub nii: laps on rahulik, ja meie pöördume tema poole kõrgendatud ja tiges toomis mõnesuguste nõudmistega. See toon ärritab last ja kutsub temas esile kangekaelsuse.

Paljud vanemad mõtlevad, et tarvis tingimata murda lapse kangekaelsus, sunnivad teda olema sõnakuulelik maksku mis tahes. Nad sunnivad kangekaelset last jõuga seda tegema, mis tahavad, näiteks haaravad tal käest kinni, panevad vägivaldselt istuma, peksavad. Vastuseks vanemate vägivaldale puhkeb nõrk laps nutma, haavumist endasse peites, mis aga

väga halvalt mõjub ta iseloomule, tugev laps hakkab aga küünistama, hammustama, see on, vastab vägivaldaga vägivald. Mida sagedamini sarnased juhused korduvad, seda kangekaelsemaks muutub laps.

Selle asemel, et lapse kangekaelsust püüda murda, on tarvis teha nii, et see mööduks. On selleks kaks abinõu: esimene abinõu — jonniva lapse tähelepanu millegi huvitava asjaga kõrvale juhtida, teine abinõu — lapsele mitte tähelepanu pöörata, jätta teda rahule. Laps, jäetud iseenda hoolde, rahuneb harilikult kiirelt ja jonn möödub. Jonnivale lapsele tähelepanu mitte pöörata on kasulik ka sellepärast, et lapsed tihti tunnevad täiskasvanute ees oma nõrkust ja abitust ja see haavab neid. Lapsed püüdes olla iseseisvad, kasutavad juhusid täiskasvanute juures nõrkust ära kasutada. Oma kapriisiga nad püüavad tihti taotleda, et täiskasvanud neile järele annaksid ehk vihistaksid, siis lapsed tunnevad täiskasvanud nõrkadena, aga isendid tugevamatena. Aga niipea kui nad märkavad, et täiskasvanud ei pööra neile tähelepanu, pole neil enam huvi jätkata oma kiusu.

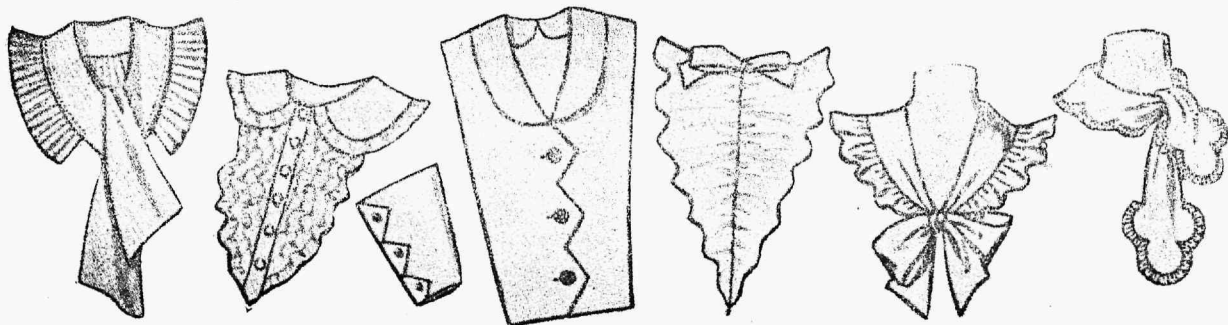
Ka mitte kangekaelsed lapsed ei ole alati kohe sõnakuulelikud. Tihti on nende tähelepanu millegiga tegevuses ja täiskasvanutel tuleb sagedasti öeldut mitu korda korrata. Täiskasvanud peavad seda kannatlikult, rahulikult ja lahkelt tegema. Näiteks on laps mängimise hoos, kuid tal on vaja magama minna ehk süüa. Pole vaja last süüdistada ja kangekaelseks arvata, kui ta kohe sõna ei kuula. Veel enam, on laps mängimise hoos, tarvis temale ütelda: „Varsti vaja magama heita, viie minuti pärast lõpeta mängimine“. Nii vaja korda kaks-kolm korrata. Vähehaaval

loobub laps äse mängust ja läheb juba ilma kapriisi ja jonnita magama.

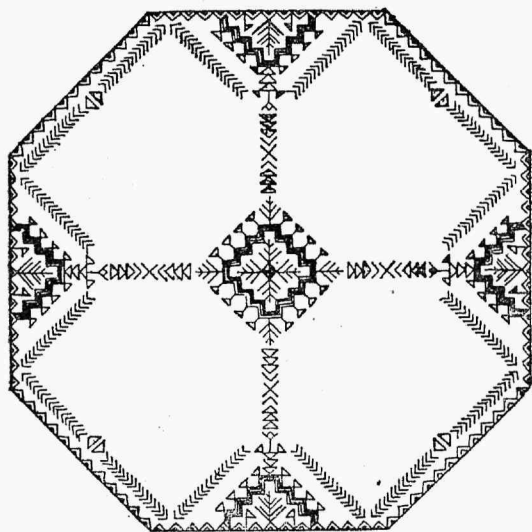
Vaja maast madalast juba rinnalapsena kasvatada last nii, et ta pärastpoole ei kasvaks kangekaelseks. Kuid meil harilikult lubatakse lapsel 3 kuni 4 aasta vanuseni teha seda, mida pärast keelatakse, lapsel lubatakse oma ema lüüa, vennakest ehk õekest juustest tutistada, mänguasju pilduda, raamatuid lõhkuda, kui aga laps suuremaks kasvab ja see tema juures harjumuseks muutub, hakkavad vanemad keelama ja vihastama.

Vanemad teevad ka siis vea, kui keelavad lapsele seda, mida võib lubada. Laps hakkab protesteerima, läheb kangekaelseks ja tagedaks, kui ta alati kuuleb, „ei tohi, ei saa“. Kui aga midagi ära keelatakse, siis ei tohi enam järgi anda, vaatamata lapse pisaratele ja karjumisele. Juba varasest lapsest peab laps sellega harjuma, mida võib ja mida ei või. Täiskasvanute kindlal aga rahulikul, tasakaalukal ja lahkelt ümberkäimisel on lapsed vähem kangekaelsed.

Arst-pedaloog *L. Pissareva.*

Heledavärvilised kraed tumedatele kleitidele.

Kaheksakandiline lina

kirjutikandusega. Põhi valge, kreem, beesh või helehall. Värvid tumepruun, vanarooma, kollane, roheline. Linal võib käänata ühekordne palistus otse kolmnurkade äärest, pruuniga õmmeldud aedpiste kohalt paemale poole ja salapistetel tikanduse alla kinnitada. Võib ka äärestada narmastega või umbes kolme sm laiuse palistusega, mis pööratud paremale poole ja kinnitatud aedpistega, mis piirab ääre kolmnurki.

ÕIENDUS: „Naist. ja naisk.“ nr 12, det. 1935 a.
Lhk 7 pildi alt loe „Sm Stalin ja teised valitsuse liikmed“.
Lhk 12 rida 11 alt loe „Andersen Nõxe“
Lhk 19 rida 25 ülevalt loe „Auväärt kodanikust ja õnnelikust emast“

Vastutav toimetaja: S. Allermann

Tehniline toimetaja: V. Sander.

Väljaanne nr. 12. Ladumisele antud 25/I 1936. Trükkimiseks alla kirjutatud 5/II 1936. Paber 72×110¹/₁₆. Autoripoonaid 2. 1 trükipoog. Ühes trüktp. 80 600 trükite. Üldse 80 600 trükitehte. Lengorhit nr. 4109. Tiraash 1700 eksempl. Töö nr. 137. „KÜLVAJA“ trükikoda, Leningrad, 31, Dsershinski uulits, nr 49.

„НАЙСТЕЛИНЕ Я НАЙКОЛХОЗНИК“ № 1 (80)

(„РАБОТНИЦА И КОЛХОЗНИЦА“)

Ежемесячный журнал на эстонском языке

Издательское Товарищество Иностранных Рабочих в СССР, Ленинград, 141, Апраксин пер. № 2
Välismaatöölaliste kirjastusühisus NSV Liidus, Leningrad, 141, Apraksini põikuul. № 2

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR

Hind 30 kop.

Ц. 193 г.
Акт № 7
Вкладн. л. _____